

3. – 5. stranica

Na Danu Hrvata u Starom Gradu

U mjesecu hrvatske knjige

8. stranica

Podravci hodočastili u Međugorje

12. stranica

Đačka konferencija u Pomurju

14. stranica

Komentar

Gubi se vjerska gorljivost...

Nije potrebno veliko istraživanje, dovoljno je samo pogledati uokolo da bismo mogli zaključiti kako je vjerska gorljivost posljednjih desetljeća ne samo uzdrmana nego i poražavajuća, da uslijed "svjetskih trendova" sve manje ljudi odlazi u crkvu, sve slabije živi svoju vjeru svakodnevno, za razliku od naših predaka koji su je živjeli stoljećima svim svojim bićem.

Zbog čega? Jednostavno zbog toga što se svijet oko nas promijenio! Nažalost, u negativnome smislu.

Kako danas vidite vjerski život santovačke župne zajednice, odnosno santovačkih vjerskih zajednica? – upitao sam nedavno santovačkog župnika.

– To je izvanredno teško pitanje. Ako gledam realnost, kada sam došao u Santovo, a već sam ovdje 24. godinu, bilo nas je više od 300, a posljednje nedjelje bilo nas je samo 118 na dvije mise sveukupno. U prosjeku se može reći da nas ima oko 130. Ne samo ostarjelost vjernika, i ne samo odseljavanje mladih je uzrok tome, dakako i jedno i drugo jest. Jer otkada sam ovdje, pokopao sam oko 830 ljudi, a krstio više od 400, ali to je samo zbog toga što i oni krste djecu u Santovu koji već ne žive ovdje. U isto vrijeme, kada sam došao u Santovo, od polaznika vjeronauka 60 – 70 posto dolazilo je u crkvu, dakle od 90 – 100 njih 60 – 70, a sada dolazi samo 10 – 20 posto. Dijelom zbog drastičnog opadanja brojčanosti zajednice i vjerske zajednice, što je rezultat ostarjeloga stanovništva i odseljavanja mladih naraštaja. Ali ne samo zbog toga. Nažalost, još je veći problem gubljenje vjerskih vrednota, s naraštaja na naraštaj sve je manja, slabija vjera i vjerska gorljivost.

Uistinu, danas smo svjedoci gubljenja ne samo vjerskih vrednota nego uopće svih vrednota ljudskoga. Nedostaju nam primjeri na koje bismo se mogli ugledati. Potrošačko društvo jednostavno nam sugerira da se živi samo za danas, za trenutak u kojem živimo. Nije nas briga ni za sebe, a kamoli za druge. To se osjeća na svakom koraku našega svakodnevnog života. Urojnjeni u vlastiti svet, nemamo razumijevanja za druge. Nemamo suosjećanja s problemima, s poteškoćama, ni s potrebama drugih. Važan sam samo JA i NITKO DRUGI.

Kamo to vodi društvo i pojedinca? Nedvojbeno k općem propadanju kršćanskih, ali i ljudskih vrednota. A što nam preostaje u takvom ozračju?

Vjerujem da će milosni događaj, ili milosni događaji, ili pak kušnje, možda i jedno i drugo, srce i vjeru ljudi okrenuti k Bogu, riječi su nade santovačkog župnika.

S. B.

Glasnikov tjedan

Ove prekrasne domoljubne stihove koljnofskog pjesnika Mate Šinkovića u pjesmi Hrvat sam, rođenog prije 90 godina, uzela sam za početak napisa svoje kolumne u posebnom broju Hrvatskoga

glasnika uz državni Dan Hrvata, i imam želju podijeliti je (kolumnu) s Tobom, poštovani pretplatniče i čitatelju tjednika Hrvata u Mađarskoj. Iz godine u godinu uredništvo Hrvatskoga glasnika priprema poseban broj Hrvatskoga glasnika u povodu državnoga Dana Hrvata. I tako od 2009. godine, izuzev 2014. godine. Naš je cilj posebnim brojem koji dobivaju besplatno svi sudionici državnoga Hrvatskog dana povećati vidljivost tjednika Hrvata u Mađarskoj, ali i tematski obraditi i posvetiti veću pozornost regiji u kojoj se on održava. Ovogodišnji je broj na dvanaest stranica, a pripremila ga je Timea Horvat, koju nazivaju gradišćansko-hrvatskom novinarkom.

Kako očuvati posebnosti koje čine hrvatska samobitnost u Mađarskoj, na pragu trećega tisućljeća. Jedna od danas brojnih hrvatskih etničkih skupina u Mađarskoj jesu i gradišćanski Hrvati koji su ove pro-

store nastanili prije petsto godina ili, kako se pjeva u pjesmi, prije dvadeset i nešto pokoljenja. Tukle su ih oluje i vjetrovi povijesti, ali oni su čvrsto poput Nazoreve Zvonimirove lađe još uvijek tu. U svom jeziku, s istim genima, istom dušom i vjermom, istom sudbinom i s brojnim pitanjima. I petstoto minu ljetu, parafraziram pjesnika koji pjeva "Na njojzi je sto tragova... Na njojzi je sto znakova... uprkos kojima se i danas svjesno bori na očuvanju najsvetijeg obilježja jednog naroda a to je materinski jezik. Možda nam u tome može pomoći i tjednik Hrvata u Mađarskoj, svojim pismom. Stoga Te pozivam, poštovani čitatelju, na pretplatu tjednika Hrvata u Mađarskoj. Na pomoć pri njegovu „op-

„Znajte da sam ja Hrvat!
Hrvat su mi Otac i Mat.
Hrvat kanim ja živiti,
i kod Hrvat umrići.”

Mate Šinković

stanku“ u svijetu gdje se temelje na značenju govora i pisma na materinskom jeziku u očuvanju nacionalne samosvojnosti. Pripremili smo vam, dragi čitatelji, niz zanimljivih crtica kako bismo vam približili kraj u kojem se održava ovogodišnji državni Dan Hrvata. Uz program na pozornici, uz pjesmu i ples, neka vas i hrvatska pisana riječ okrijepi, neka se vidi i čuje njezina snaga.

Uzmite Hrvatski glasnik u ruke, u njega je uloženi trud kako bi se pojačala vidljivost Hrvata u Mađarskoj, upoznajte s nama i na naš način gradišćansko-hrvatsku krajinu i ovdje živeće ljude koji još uvijek gizdavo izjavljaju: Znajte da sam ja Hrvat, Hrvat su mi Otac i Mat.

Branka Pavić Blažetin

The collage features several covers of the magazine 'HRVATSKI glasnik'. One cover is titled '500 ljet u tudjini' and 'Petsto ljet smo u tudjini Mi, hrvatske majke sini. Još smo živi, još nas ima. Akoprem me tresu zima Pomislić, ča' j svega bilo i nas bolno pogodilo...' by Anton Slović. Another cover is titled 'Gradišćanski Hrvati po broju u dvi županiji' and 'Bezenye'. There are also photos of cultural events and groups of people.

Dan Hrvata u Starom Gradu

Subota kad smo svi bili gizdavi...

Mali trg pred crkvom Blažene Divice Marije i sv. Gotharda 18. novembra, u subotu, pred 15 uri se je napunilo s mnoštvo ljudi, i u samoj Hiži Božjoj teško je bilo mjesta najti za one ki su s malim zakašnjenjem zašli. Svetu mašu na hrvatskom jeziku služio je dr. Franjo Benković, biskupski savjetnik, u vijencu gradišćanskih farnikov, Antala Németha, Jive Šmatovića, dr. Antona Kolića i fra Božidara Blaževića. "Pozdravljam sve, ki smo se u ovako lipom broju skupaspravili danas va stari-gradskoj crkvi na mošonskoj ravnici. Ja si mislim da je jako lip znak da smo se iz svih krajev Hrvati skupaspravili pri oltaru, kade nas Ježuš ujedini, da se razumimo va ljubavi, va aldovu i ufanju. U ovoj svetoj maši

Dr. Franjo Benković u krugu gradišćanskih duhovnikov

ćemo se spomenuti i na vukovarske žrtvenike, čiji dan je denas. I naša crkva je puna mučenikov ki su svoj aldov donesli za našu vjeru, za domovinu i za naš narod", rekao je u uvodu svete maše rođeni Bizonjac. Muzički okvir je dao dio velikoga gradišćanskoga zbora Pax et bonum kojega pelja Ivo Šeparović. U svojoj hrvatskoj prodiki je dalje rekao dr. Franjo Benković da na Danu Hrvata došli smo se u Stari Grad okripiti va našem materinskom jeziku i va svojoj vjeri za ku moramo biti neizmjereno zahvalni majkam, ke su bile diboke va vjeri, a va dobri čini još bogatije i

u ti teški časi, kad nije bilo lako živiti. "One su nas naučile moliti, ljubiti i prositi, poštovati blišnjega svojega, ali od kih smo dobili i velik dar: svoj materinski jezik. Mi Hrvati petsto ljet smo se tako odranili, i va čistoći očuvali naš jezik", naglašeno je još pri prodiki ka se je završila s riči gradišćanskoga velikana Mate Meršića Miloradića, ki je u Kemlji zakopan. Program je nastavljen u velikoj športskoj dvorani Areni s otvaranjem izložbe "Vridnosti – Gradišćanski Hrvati u Ugarskoj" ku je sastavio etnograf dr. Šandor Horvat u suradnji s Timeom Horvat. Pri slikovnoj prezentaciji na ogromni panoi, dali su muzičku potporu ovput petroviski člani tamburaškoga sastava Koprive s gradišćanskimi melodijami. Kako je dr. Šandor Horvat rekao, ova izložba kani biti i jedan novi poticaj da otvaramo seriju naših vridnosti, da se to dalje nosi i predstavlja ne samo Gradišćanskim Hrvatom na našem tlu nego i u susjednoj Austriji i Slovačkoj. Sve nazočne je pozdravio i Mijo Marić, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika, ki je istaknuo kako je impresioniran od svega vidjenoga i zadivljen, kako hrvatska zajednica u Ugarskoj nosi u sebi ljubav prema domovini. Židanci su otvorili kulturni program s ugarskom, hrvatskom himnom, a i himnom Gradišćanskih Hrvatov, a Mirjana Šteiner, moderatorica

Mijo Marić, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika, s Majom Rosenzweig Bajić i posebnim izdanjem našega lista

Domaćini s časnim gosti

Gradišćanski svirači na pozornici

večera, je pozvala sve nazočne k minuti šutnje da se tako odaje počast i spominjamo se na žrtve Vukovara. "U ime Hrvatske državne samouprave i u ime Saveza Hrvata u Mađarskoj srdačno vas pozdravljam na ovogodišnjem Danu Hrvata. Prošlo je već sedamnaest godina od prvoga Hrvatskog dana koji je bio održan 2000. godine u Sambotelu. Nakon šest godina ponovo smo u Gradišću u Starom Gradu" je rekla Židanka i pozdravila cijeli red časnih gostov: veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti Mladena Andrića, generalnu konzulicu Generalnog Konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesnu Haluga, zamjenika državnog tajnika Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Ivanu Perkušić, dr. Istvána Nagya, državnoga tajnika, Mate Firtla, parlamentarnoga zastupnika, Mišu Hepa, glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu, dr. Miju Karagića, počasnog konzula Republike Hrvatske u Mađarskoj i bivšeg predsjednika HDS-a, Miju Marića, ravnatelja Hrvatske matice iseljenika, Richárda Tircsija, voditelja Odjela za narodnosti u Ministarstvu ljudskih resursa, Dubravku Severinski, načelnicu Sektora za pravni položaj, kulturu i obrazovanje Hrvata izvan

Dio starogradskoga zbora na izložbi „Vridnosti – Gradišćanski Hrvati u Ugarskoj“

prenosim, a jednako tako vas pozdravljam i u ime državnog tajnika Zvonka Milasa. Sporazum o zaštiti manjina između Hrvatske i Mađarske proglašen je kao ogledan primjer međusobne dobre suradnje. Središnji državni ured uvijek će vam stajati na raspolaganju za sve vaše konstruktivne ideje, doprinose i za projekte. Želim reći kako će Hrvatska u suradnji s drugim nadležnim tijelima ustrajati na provođenju politike vlade Republike Hrvatske. Svima vama želim uspjeha i želim vam da vas ovo zajedništvo i dalje nosi. Bog vas blagoslovi i čuvala vas vaša domovina", zaključila je hrvatska poslanica. U svom obraćanju nazočnim veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić je uz ostalo rekao: "Danas smo se prisjetili i sjećamo se cijeli dan vukovarske žrtve, Škabrnje, ali isto tako prisjećamo se i prepoznajemo sve što se u međuvremenu i dogodilo. Sve napretke, pomake

Vivien Fülöp s akustičnim sastavom

Gradišćanski zbor je jačio pod peljanjem Imrija Harsányija

Mali Dunaj iz Kemlje i starogradski zbor u spoju

i poboljšanja u kojima ste i vi svi sudjelovali od devedesetih, naravno i ranije, ali i kasnije svih ovih godina", rekao je hrvatski diplomat. Med svečanimi govorači slijedeći je bio predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac. „Rodni kraj, Pinčena draga, / brižuljasta okolina, / sinu va tudjini, draga / skromno shranjena dolina...“ S citatom iz pjesme pisanoj voljenom rodnom kraju, iz pera našega nezaboravnog profesora, gradišćanskoga pjesnika, prvog predsjednika Peštanske regije Saveza Hrvata u Mađarskoj Lajoša Škrapića, srdačno vas pozdravljam na sedamnaestom Danu Hrvata, ovim putem u tromeđi mađarskih, austrijskih i slovačkih Gradišćanskih Hrvata, u Starome Gradu", obratio se je tako predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj okupljenim ter je pogledao u

Tamburaški sastav Kajkavci iz Umoka

Undanski HKD „Veseli Gradišćanci“

prošlost, kao i u budućnost i svakoga upozorio da izbori dođućega ljeta jednako su važni za Hrvate kot i za političke stranke. Ivan Guban predsjednik Hrvatske državne samouprave, u svojem svetačnom govoru takaj je nabrojio uspjehe i rezultate, sumirao projekte i obaveze Hrvatske državne samouprave. Med njimi nastavak projekta HDS-a utemeljenja hrvatskoga školstva u Sambotelu i svim se je zahvalio na pomoći i brigi. Jednim od najvažnijih projektova smatra izgradnju Hrvatskoga doma u Pe-

čuhu, a strateški cilji su HDS-a i utemeljenje kulturnih ustanovov u svi regija. Spomenute su dvi nove priredbe: Dan hrvatskoga tiska i hrvatskoga školstva, a novi projekt HDS-a je Susret načelnikov hrvatskih naselja, a ovdje su se naredali još i Croatiada, Microfon, Biciklijada Crotour, državno hodočašće, a kako je rečeno, u tijeku su još tri kapitalna projekta glede školstva. To su proširenje zgrade Obrazovnog središta Miroslava Krležu u Pečuhu, dovršenje zgrade u Obrazovnom centru u Santovu, ter obnova zgrade budućega Školskoga centra u Sambotelu. Za svečanimi riči došli smo do uzvišenih trenutkov kad su prikdana ovoljetna najviša odlikovanja Hrvatov u Ugarskoj. Hrvatska državna samouprava dodilila je odličje dr. Anti Koliću za istaknutu djelatnost na području vjerskog života

Hrvatov u Mađarskoj, Hrvatska državna samouprava dodilila je nagradu Josi Ostrogoncu za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj, Hrvatska državna samouprava dodilila je nagradu Mariji Petrić za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga školstva i za hrvatsku mladež u Mađarskoj, Hrvatska državna samouprava dodilila je nagradu Margiti Tupčiji Išpanović za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture i hrvatskoga školstva u Mađarskoj, Savez Hrvata u Mađarskoj dodililo je nagradu Pjevačkom zboru iz Narde za osobit doprinos na području kulturnog života Hrvatov u Mađarskoj, Savez Hrvata u Mađarskoj dodililo je postumus nagradu Stipanu Šibalinu za osobit doprinos na području kulturnog života Hrvatov u Mađarskoj, i na kraju Savez Hrvata u Mađarskoj dodililo je nagradu Stipanu Đuriću za osobit doprinos na području kulturnog života Hrvatov u Mađarskoj. U kulturnom programu "Gizdav sam da sam Hrvat" sudjelovali su domaćini, spojeni zbor Mali Dunaj iz Kemlje ter zbor Hrvatske samouprave Staroga Grada, Vivien Fülöp, pobjednica Microfona u minulom ljetu, u pratnji akustičnoga sastava s člani iz gradišćanskih bendov. Hrvatski mišoviti zbor Željezne županije je skupastao samo za ovu prigodu s jačkaricama i jačkari iz različitih gradišćanskih zborov, a dirigent je bio Imre Harsányi, u pratnji Židanskih tamburašev. Folkloriši HKD-a "Veseli Gradišćanci" iz Unde, iz kolekcije peljača Štefana Kolosara toga dana su prikazali dvi koreografije: Undanski kiritof i Gradišćanske tance. Tamburaški sastav Kajkavci uz Podravsko kolo odsvirao je i Serbus, Zagreb, a dvourni program je završen skupnom pjesmom svih Hrvatov u Ugarskoj. th

BAJA

Visoka škola Józsefa Eötvösa ove školske godine prvi put organizira otvorene dane u okviru kojih se budući studenti mogu upoznati s izobrazbenom ponudom ustanove, susresti se s profesorima i članovima studentske samouprave. Prvi otvoreni dan bio je 9. studenoga, slijede pak otvoreni dani 7. prosinca ove godine, 11. siječnja i 1. veljače 2018. godine, s početkom u 10 sati. Prema programu, predstavlja se Visoka škola, obavijest za studente, te se predstavljaju osnovne struke, među njima i hrvatski učiteljski te odgojiteljski smjer.

.....

U organizaciji Hrvatskog odsjeka Visoke učiteljske škole Józsefa Eötvösa, u četvrtak, 23. studenoga 2017. organizira se stručno usavršavanje odgojitelja/učitelja koje će se održati na Visokoj školi (Segeđinska cesta broj 2), u zgradi B, u prostoriji 115. Usavršavanje je u trajanju od 13 do 18 sati, registracija od 12.30. Predavačica je prof. Zorica Jurčević, viša lektorica hrvatskoga jezika. Teme: Dječja književnost: 1. Usmjerenom čitanje i korelativni pristupi (primjeri iz prakse i radionica); Dvojezičnost i poučavanje drugog /stranog jezika. Mole se zainteresirani da svoj dolazak potvrde najkasnije do 20. studenoga 2017. na e-mail zoricaffx@gmail.com.

KEČKEMET

Na svečanoj sjednici Županijske skupštine koja je održana 20. listopada u Lakiteleku, a u povodu nacionalnoga praznika 23. listopada, uručena su ovogodišnja odličja Bačko-kiškunske županijske samouprave. Među odlikovanimi bili su pjevački zborovi dušnočkih Hrvata: „Izborna pjevačka skupina“ i „Pravi biser“, te posthumno Stipan Šibalin, utemeljitelj i predsjednik kečkemet-ske Hrvatske samouprave, kojima je dodijeljeno odličje „Nagrada za narodnosti Bačko-kiškunske županije“.

KAČMAR

Tamošnja Hrvatska samouprava organizira sastanak učenika i nastavnika nekadašnje „Bunjevačke škole“ koji će se održati 25. studenoga 2017. godine u zgradi bivše škole. Doček je uzvanika od 10 sati, slijedi pozdravni govor od 11 sati, a zatim kulturni program u kojem će nastupiti kačmarski vrtičaši te Kačmarski pjevački zbor. Svečanost će biti uljepšana i polaganjem vijenaca na ploču koja je postavljena na zgradi „Bunjevačke škole“. Druženje uza zajednički ručak nastavlja se u domu kulture uz tamburaški sastav „Zabavna industrija“.

ĐURIĆ (Bácsszentgyörgy), RASTINA (Haraszti)

Uskoro otvorenje novoga graničnog prijelaza u Bačkoj na mađarsko-srpskoj granici. Kako ovih dana prenose glasila, za nekoliko mjeseci, vjerojatno krajem ožujka sljedeće godine, predat će se na uporabu novi granični prijelaz na mađarsko-srpskoj granici kod Đurića, malog bačkog naselja južno od Gare. Ugovor o otvaranju novoga graničnog prijelaza sklopljen je međudržavnim ugovorom još u svibnju ove godine. Nedavno je završeno asfaltiranje ceste od Rastine do granice, a na mađarskoj strani u tijeku je izgradnja zgrada graničnog prijelaza i carinske postaje. Granični će prijelaz biti otvoren zasada samo za putnički promet od 7 do 19 sati. Od dugo iščekivanog otvaranja novoga graničnog prijelaza najviše očekuju pogranična naselja, koja su i do sada surađivala kroz prijateljske veze, a povezana su i rodbinskim vezama, s mađarske strane Đurić i Gara, a sa srpske strane Rastina, Gakovo, Stanišić i Ridica. S. B.

FANCAGA

U jesenskom su odmoru obavljeni radovi djelomične obnove u Fancaškoj osnovnoj školi u Baji. Unutarnja obnova ostvarena je udruživanjem više sudionika, a vanjska potporom obrazovnog okruga. Tako su ovapnjeni donji i gornji hodnik zgrade A što je ostvareno na teret okvirnog iznosa ravnatelja, te doprinosom roditeljske udruge i roditeljske zajednice, a u društvenom radu djelatnika škole. Istodobno su izgrađene i skele oko zgrade B gdje se obnavlja žbuka te mijenja žlijeb za odvod oborina. To se ulaganje ostvaruje potporom Bajskog obrazovnog okruga u iznosu od dva milijuna forinta. Međutim, u planu je daljnja, ozbiljnija obnova jer je ustanova osvojila potporu putem raznih natječaja. Kako ističe ravnatelj Antun Gugan, na proljeće će se ostvariti energetska osuvremenjivanje zgrade u vrijednosti od 141 milijuna forinta, čime će se znatno smanjiti izdatci održavanja. Osim toga u vrijednosti od 36 milijuna forinta obnovit će se i športska dvorana te njoj pripadajuće popratne prostorije. S. B.

Salantska Hrvatska večer i cjelodnevni programi

Odrasla skupina KUD-a Marica

U organizaciji salantske Hrvatske samouprave, već šesnaestu godinu zaredom organizira se listopadska Hrvatska večer, kaže nam njezin predsjednik Mijo Štandovar. KUD „Marica“ simbol je hrvatskog okupljanja u Salanti, na čelu sa svojim vodstvom predvođenim predsjednicom Judit Szajkó Šokac i zastupnicima Hrvatske samouprave Brigitom Štivić Šandor i Evom Adam Bedić. Nemoguće je nabrojiti sve aktiviste okupljene oko KUD-a koji su se i ove godine zajedno s Hrvatskom samoupravom potrudili kako bi pjesme, plesa i zabave bilo u salantskom domu kulture do ranih jutarnjih sati.

Već u ranim poslijepodnevni satima u goste je došlo izaslanstvo prijateljskog naselja Strizivojne, na čelu sa načelnikom Josipom Jakobovićem, kaže dopredsjednica Hrvatske samouprave Brigita Šandor Štivić. Izaslanstvo se sastalo na seoskom poglavarstvu s mjesnim načelnikom Zoltánom Dunaijem i zastupnicima Hrvatske samouprave. Govorilo se o proširenju dosadašnje suradnje koja je započeta potpisivanjem povelje o suradnji još 21. listopada 2000. godine. Međusobni su posjeti redoviti, ali se želi pojačati suradnja dvaju KUD-ova: KUD-a „Marica“ i KUD-a „Šokadija“, te je proširiti i na sportskom polju. Tako je dogovoreno s predsjednikom salantskoga Nogometnog kluba da će se dva puta godišnje održavati prijateljske nogometne utakmice između nogometnih klubova Salante i Strizivojne. KUD-u „Marica“ upućen je poziv za nastup na svečanosti koja će biti održana 6. siječnja u Strizivojni, a KUD „Šokadija“ biti će gost na Hrvatskoj večeri 2018. godine u Salanti.

Istoga dana, 4. studenog, u organizaciji Udruge baranjskih Hrvata i Hrvatskoga pastoralnog vijeća Pečuške biskupije te uz potporu salantske Hrvatske samouprave u prostorijama salantskog doma kulture nakon vršendskoga, održan je drugi susret, usavršavanje hrvatskih crkvenih pjevačkih zborova koje je okupilo članove crkvenih zborova iz Pečuha, Pogana, Harkanja, Kozara, Kuginja i Katolja. Članice baranjskih crkvenih zborova podučavala je magistrica glazbene pedagogije Aleksandra

Uzvanici i publika

Mala skupina KUD-a Marica

Srednja skupina KUD-a Marica

Orkestar KUD-a Marica

Foto: Judit Szajkó Šokac

Čeliković Cvidrak iz Hrvatske. Na domalo trosatnom usavršavanju uvijek bavale su se novije i tradicijske hrvatske crkvene pjesme. Budući da u Baranji ima desetak crkvenih zborova, Udruga baranjskih Hrvata odlučila je zborove okupiti i omogućiti im zajedničko učenje, vježbanje pjesama, i jedan zajednički nastup. Nakon Vršende i Salante planiraju se još dvije prilike za usavršavanje zborova, 25. studenoga i 2. prosinca.

Druženje u Salanti nastavljeno je zajedničkim ručkom uz izvrstan domaći perkelt koji su skuhalo marni salantski Hrvati, kaže Brigita Štivić Šandor dodajući kako su istoga dana probu u salantskom domu kulture imali Orkestar Vizin i Ženski pjevački zbor Augusta Šenoae, koji ove godine slavi 35 godišnjicu djelovanja te se sprema ovih dana za cjelovečernji nastup, krajem studenoga.

Domaćini i brojni gosti napučili su salantski dom kulture gdje je u 18 sati počeo program ovogodišnje Hrvatske večeri. Nastupile su sve „Maričine“ skupine te birjanska Hrvatska plesna skupina, slijedila je večera, a potom bal uz Orkestar Poklade, do ranih jutarnjih sati.

Pokrovitelji su priredbe bili: salantska Seoska samouprava, Hrvatska samouprava Baranjske županije, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, Ministarstvo ljudskih resursa.

Branka Pavić Blažetin

U Mjesecu hrvatske knjige predstavljena izdanja Hrvata u Mađarskoj

Vesna Vlašić pozdravlja suradnike ZZHM-a.

U sklopu programa Mjeseca hrvatske knjige, u knjižnici požeške Gimnazije Ogranak Matice hrvatske, na čelu s predsjednicom dr. sc. Vesnom Vlašić, predstavljen je rad Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i posebno Zavodova odabrana nakladnička djelatnost. O samim izdanjima predavanje su održali dr. sc. Stjepan Blažetin, Zavodov ravnatelj, uz pomoć svojih suradnika Lille Trubić i Silvestra Balića.

Drugo je ovo predstavljanje nakladničke djelatnosti Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj u Mjesecu hrvatske knjige.

U sklopu pak Dana grada Koprivnice, 3. studenoga, u Sveučilišnom centru Koprivnica (dvorana A01) predstavljen je Mađarsko-hrvatski i Hrvatsko-mađarski rječnik, što ih je predstavio dr. sc. Ernest Barić. Svečanom predstavljanju rječnika pribivali su Mišel Jakšić, gradonačelnik grada Koprivnice, Vesna Haluga, generalna konzulica Republike Hrvatske u Mađarskoj, dr. sc. Hrvoje Petrić, Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj. (BPB)

Predstavljanje Hrvatsko-mađarskog rječnika i Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj

Virovitička Gradska knjižnica i čitaonica te Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora 27. listopada u narečenoj ustanovi priredili su predstavljanje Hrvatsko-mađarskog rječnika autora Janje Prodan i Ernesta Barića. Iste večeri u sklopu toga programa ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin predstavio je Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj i najnovija Zavodova izdanja te njegovu nakladničku djelatnost.

U Hrvatskoj gospodarskoj komori – Županijska komora s domaćinima

Poticaj ovim događanjima dao je neumorni Milan Vandura, direktor Hrvatske gospodarske komore – Županijske komore Virovitica, u prigodi obilježavanja 25. obljetnice uspostave mađarsko-hrvatskih diplomatskih odnosa. On je prijatelje promotore spomenutih događanja, Hrvate iz Mađarske istoga dana u društvu predsjednika Hrvatske gospodarske komore – Županijske komore Virovitica Ivana Slamića primio u sjedištu spomenute Komore, gdje su ih domaćini upoznali i s gospodarskim, ali i kulturnim aktivnostima Komore.

Okupljenu je publiku i goste u virovitičkoj Gradskoj knjižnici i čitaonici pozdravio Hrvoje Belobrk, informator Studijsko-znanstvenog odjela Gradske knjižnice i čitaonice.

Hrvatsko-mađarski rječnik predstavili su Ernest Barić i Janja Prodan, njegovi autori. Ovaj veliki rječnik, objavljen u nakladi Izdavačke kuće Croatica, obogaćen je terminima iz poslovnog života i ima 35 tisuća natuknica.

Događaju su pribivali predstavnici poslovne zajednice i građani iz Šomođske i Baranjske te Bjelovarsko-bilogorske i Virovitičko-podravске županije.

Nakon predstavljanja Rječnika predstavljen je i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj i njegova izdanja, o čemu je govorio Zavodov ravnatelj Stjepan Blažetin, koji je Gradskoj knjižnici i čitaonici i poklonio nekoliko Zavodovih naslova. Ernest Barić Gradskoj knjižnici i čitaonici poklonio je jedan primjerak Horvát-magyar szótára (Hrvatsko-mađarskog rječnika). (BPB)

Trenutak za pjesmu

Strah

Prirodno je,
tako valjda mora biti,
što plašim se svoga glasa.
No, nikako ne shvaćam
zašto se on plaši mene.

Krešimir Bagić

Uza sedamdeseti rođendan

Ladislav Ronta, župnik dekan, rođen je u Križevcima 21. rujna 1947. godine, u podravskom selcu u kojem stoljećima žive Hrvati. Srednju je školu, gimnaziju završio u Juri kod benediktinaca (Győri Czuczor Gergely Bencés Gimnázium); pohađao je tamošnju bogosloviju, a teologiju završio u Segedinu. Još prije služenja vojnog roka odlučio je da će biti svećenik. Za svećenika je zaređen 17. lipnja 1973. godine. Kapelanovao je u Eragu, Olasu, gdje živi šokačkohrvatska zajednica, a župnikovao u Bremenu od 1979. do 1994. godine, tada mu je pripadalo i selo Kašad gdje također žive Hrvati Šokci. Od 1994. župnik je u Šeljenu, a od 2000. župnik dekan u Harkanju.

Dekan-župnik Ladislav Ronta

Neven Marčić i Ladislav Ronta

Sedamdeseti rođendan vlč. Ladislav Ronta proslavio je 21. rujna, a njegovi su ga vjernici i prijatelji dva puta iznenadili: 29. rujna na redovitoj svetoj misi na hrvatskom jeziku (mjesečna misa svakoga zadnjeg petka u mjesecu, s početkom u 17 sati koja se odvija već petnaestu godinu), te na misi na mađarskom jeziku 30. rujna u prepunoj crkvi vjernika i prijatelja pridošlih sa svih strana gdje je služio Bogu.

Uza slavljenika svetu su misu koncelebrirali svećenik iz Kómlóa, šeljinski župnik Jozo Egri, šikloški župnik Zoltán Dohány i Slavko Kovačević, župnik šljivoševačke Župe sv. Grgura Velikog.

Slavljenika je u ime grada Bremena pozdravio gradonačelnik Ferenc Theisz, kao predstavnik šeljinskog okruga Đuso Dudaš, umirovljeni zamjenik predsjednika Hrvatske državne samou-

Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja

prave, u ime grada Harkanja gradonačelnik Tamás Baksai, u ime crkvene zajednice harkanjskih reformata svećenica Ildikó Beczky.

Na svoje hrvatsko podrijetlo ponosan je otac Ladislav Ronta. Godine 2015. pečuški biskup György Udvardy imenovao ga je voditeljem Hrvatske referature Pečuške biskupije. Veliku pozornost otac Ladislav posvećuje njegovanju materinskoga jezika, te ima izvrsnu suradnju s hrvatskim naseljima/župama u Hrvatskoj, jednako kao i s Đakovačkom biskupijom i biskupom.

U ime Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu slavljeniku je čestitao konzul savjetnik Neven Marčić. Uz pjesmu Mješovitoga pjevačkog zbora harkanjskih Hrvata, u ime zbora i Hrvatske samouprave Đurđa Geošić Radosnai ocu Ladislavu Ronti predala je prigodan poklon.

Otac Ladislav Ronta zna kako treba graditi iz temelja, djeca i mladež uvijek su mu pri srcu te briga o njihovom vjerskom odgovoru. U ime mladeži i ministranata zahvalu je izrazio Dániel Pánki, a prekrasnu fotomontažu uz iskrene želje u daljnjem radu i mnogo zdravlja predali i poželjeli su mu Eszter Béda i András Kaszás.

Poklon-sliku slikara Ferenc Kovácsa zajednički su mu u znak zahvalnosti predali vjernici Harkanjske rimokatoličke župe, među njima Savjetničko tijelo, krug Molitva krunice, skupina Szeretetlen (Plamen ljubavi), harkanjski Caritas, skupina Jézus Szíve Családja (Obitelj Srca Isusova), i skupina A Hit Útján Járók (Na putu vjere). Poklon je predao dopredsjednik Savjetničkog tijela László Buru i voditeljica harkanjskog Karitasa Horváth Lászlóné.

Branka Pavić Blažetin

FOTO: HKUD „BELI MANASTIR“

KUD Ladislava Matušečka na nastupu u Belom Manastiru

„Boga u svima gledati, Boga u svima služiti,
Boga u svima ljubiti!“

Proslava 110. godišnjice nazočnosti ženskoga rimokatoličkog reda karmelićanaka Božanskog Srca Isusova u Mađarskoj

U novopeštanskoj župnoj crkvi Velike Gospe, u nazočnosti mnogobrojnih vjernika mađarskoga glavnog grada, Vespri, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Zagreba i Hrvata mađarske metropole, 29. listopada 2017. u prijepodnevnim satima proslavljena je 110. godišnjica (1907. – 2017.) nazočnosti ženskoga rimokatoličkog reda karmelićanaka Božanskog Srca Isusova. Misu zahvalnicu prikazao je Péter Erdő, kardinal, primas, budimpeštansko-ostrogonski biskup.

Sestre ženskoga rimokatoličkog reda karmelićanaka Božanskog Srca Isusova u društvu Pétera Erdőa

U ime ženskoga rimokatoličkog reda karmelićanaka Božanskog Srca Isusova vjernicima se obratila sestra Leticija Marić. Kako reče, okupili smo se zahvaliti Bogu za sve dobro što je iskazao bl. Majki Tereziji od sv. Josipa, redovničkoj zajednici ovdje u Mađarskoj, te je dodala kako sto deset godina bdije Božje Srce nad svakom sestrom, koje su u vjernosti ustrajale i sačuvale Družbu na ovome tlu „Zahvalni smo svakoj sestri koja se predano služila ovom narodu uz ratne strahote i neizvjesnosti. Godine 1907. ovdje u Újpeštu zaživio je prvi samostan i dom za nezbrinutu djecu. Naša utemeljiteljica, bl. Marija Terezija, sama je vođena Božjom providnošću osnovala još dom u Kőbányi, Pestszentlőrincu i Erzsébetfalvi. Samo je Božjem srcu poznato sve dobro koje su učinile sestre karmelićanke Božanskog Srca Isusova ovdje u Mađarskoj, svakom djetetu, obiteljima, potrebnima i progonjenima“, reče među ostalim s. Leticija. Potom radosna srca pozdravila je kardinala, primasa, budimpeštansko-ostrogonskog biskupa Pétera Erdőa, župnika Gábora Hartajja, oca Józsefa Havasija i oce salezijance, veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti Mladena Andrića, vrhovnu poglavaricu majku Angelinu Finell, sestre iz hrvatske provincije, na čelu s poglavaricom s. Kristinom Pišković, vrhovnu poglavaricu školskih sestara iz Kalače s. Bernadett Dávid i sve vjernike, te zahvalila je župnomu zboru za misno pjevanje, na čelu s kantoricom Annom Sándor. Po riječima sestre Leticije, bl. Majka Marija Terezija s posebnom je radošću došla u Mađarsku, njezina je jedina želja bila spašavati besmrtnu dušu, vraćati Crkvi i sakramentima one koji su se udaljili i poradi toga je novopeštanska župna crkva Velike Gospe sagrađena kako bi se obnovio vjerski život. Bl. Majka Marija Terezija išla je kroza život naprijed, uza sve poteškoće s velikom ljubavlju prema Srcu Isusovu i prema bližnjemu. „Naš Svemogući milostivi Bože, dušu blažene Majke Marije Terezije napunio si s

briznošću kako bi ona tvoj narod, djecu i slabašne, ustrajno služila molitvom i pažnjom. Njenim zalaganjem molimo Te da i mi s istom ljubavlju možemo nadvladati sve poteškoće i odanom službom obogaćujemo tvoju Crkvu“, reče u svom obraćanju vjernicima Péter Erdő, kardinal, primas, budimpeštansko-ostrogonski biskup. Nakon toga su uslijedila čitanja iz Otkrivenja i Poslanica.

U svojoj propovijedi kardinal, primas, budimpeštansko-ostrogonski biskup Péter Erdő reče da se svetom misom zahvaljuje Bogu za nazočnost ženskoga rimokatoličkog reda karmelićanaka Božanskog Srca Isusova u Novoj Pešti. Za onih 110. godina koje su od posjeta utemeljiteljice blažene Majke Terezije od sv. Josipa Mađarskoj i od novopeštanskog utemeljenja prolazila u Božjoj milosti. Govorio je i o tome da sestre karmelićanke žive u takvoj kongregaciji koja nije odabir stroge klauzule, nego aktivna i istinska služba ljubavi. Iz evanđelja se iščitava da će se svima suditi po djelu jer, kako reče kardinal Erdő, možemo odlučiti hoćemo li gladnomu dati jesti, ili brinuti se o osamljenomu. Što znači da uz Božju milost, i o nama samima i o našoj slobodnoj volji djelomično ovisi naše blaženstvo. Zar Krist ne govori: Meni dadoste piti,

Polaznici vrtića izvode prikladne pjesmice.

meni dadoste jesti... kada razmotrimo Kristova dobročinstva, trebamo se upitati kakav je naš pristup prema tomu pitanju. Blažena Majka Terezija od sv. Josipa shvatila je ovu Kristovu poruku. Poradi toga posvetila je svoj život siročadi, siromašnima i onima u podmakloj dobi, i zbog toga je osnovala svoje domove i u Mađarskoj. Ganuto čitamo u njezinu životopisu u kakvom su siromaštvo živjele one sestre koje su je u Angyalföldu prvi put primile u svoj dom. Na jednome dijelu pak piše o tome kako su djecu masovno slali iz škole jer su oskudijevali u ruhu, ili koliko su brzo sestre pridobile poštivanje okolice. Potom su polaznici dječjega vrtića karmelićanaka otpjevali prigodne pjesme, a oni veći prikazali kratak igrokaz o životu blažene Majke Terezije od sv. Josipa. Vjernici su pri kraju prešli u samostan karmelićanaka gdje je nastavljena proslava.

Kristina Goher

Gradišćanske jačke i pjesme iz matične zemlje u jednoj pjesmarici iz Narde

Ovo ljeto Narda na čelu hodi po svečevanju u cijelom Gradišću: nedavno su proslavljeni okrugli jubileji kulturno-društvenih stupov, jačkarnoga zbora i tamburašev, a 28. oktobra, u subotu, predstavljena je pjesmarica s gradišćanskimi jačkami kot i melodijami iz matične zemlje. Na početku svečevanja su se okupili prijatelji, podupirači, političari pred Kulturnim domom. Parlamentarni zastupnik dr. Csaba Hende i Dražen Srpak, načelnik partnerske općine Murskoga Središća, ki su i peršonski potpomagali financiranje novih stabalj, jer su stara driva srušena u velikom vihoru, simbolično su posadili jedno stablo uz tamburašku muziku. U nabito punom Kulturnom domu je zatim promovirana dugo čekana knjiga od 160 stranic s prave strane listajući, s gradišćanskimi, a s live strane listajući, s hrvatskimi melodijami, notami i akordi.

Dr. Csaba Hende i Dražen Srpak simbolično su posadili jedno stablo

Čudami su bili znatiželjni na novo nardarsko izdanje ne samo Gradišćanski Hrvati nego i gosti iz Hrvatske ter Austrije. Julijana Bošić-Nemet, predsjednica mjesne Hrvatske samouprave, brojne časte goste je pozdravila na početku priredbe, ka je morala pretrpiti i većputi stanku zavlj ganutljivosti i suzov. Tako je to vik u Nardi, kade marljive mlade žene si držu u ruki posle od sela, a kako i ova pelda kaže, uz to se zalažu i za druge vridnosti naselja. Rič je od toga da spomenuta pjesmarica bila je stara sanja Nardarcev, a sad je uz pomoć dobrovoljcev i pomagačev stavljena u okvir. U jedno kvalitetno, bogato ilustrirano s ukusom priredjeno izdanje Kristine Glavanić, načelnice Narde, i Slavka Bregovića, muzičkoga majstora ki jur dvoja ljeta prihadja u Nardu iz Murskoga Središća vježbati tamburaše. Pravoda su pohvalne riči i čestitke vekšinom sprohadjali i muzički bloki s pjesmami iz Međimurja, Zagorja, Dalmacije i Gradišća s domaćimi jačkaricami, tamburaši

i solistom iz Čembe Andreasom Benčićem, Slavkom Bregovićem i Markom Bošićem, i ne nazadnje i uz harmoniku nardarskoga Zoltana Pezenhofferera. Knjiga je izašla u njegovanju Izdavačke kuće Szülófeld, s materijalnom potporom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Hrvatske samouprave Željezne županije, Hrvatske samouprave Narde i Samouprave Narde. Predgovor je napisao potpredsjednik Ugarskoga parlamenta dr. Csaba Hende, note je sastavio Slavko Bregović, a tekste lektorirao dr. Andrija

Dražen Srpak, gradonačelnik, i Kristina Glavanić, načelnica, svečuju novi plod suradnje

Handler. Pjesmaricu krasu slike Kristine Horvat, Timee Horvat, Samouprave Narde, KUD-a Mura i Grada Murskoga Središća. Kristini Glavanić, kao jednoj od autorici ove knjige, zahvalila se je za trud i djelovanje ne samo na knjigi nego za cijelo selo, Hrvatska samouprava Narde, a i Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, gdo je slučajno doznao da slavljena ta dan ima i rođendan, tako da buket kitic uz čestitke isto tako je prikdan kot i zahvalnica jačkarnomu zboru za 30-ljetno kontinuirano djelovanje. Na kraju svečevanja još su i tamburašice Narde s rođendanskom tortom gratulirale, kako su rekly „drugoj mami“, ka je obećala da će se i dalje aktivno zalagati za spašavanje vridnosti sela i za očuvanje hrvatske riči, kulture na ovom prostoru.

Tiho

Tamburaši i jubilarni jačkarni zbor su oblikovali program s drugimi gosti

Fočani u Međugorju

Hrvatska samouprava sela Foka natječajem pod imenom „Četiri dana u Međugorju“ kod Ministarstva ljudskih resursa Fonda za razvoj ljudskih potencijala uspješno je ostvarila svoj ovogodišnji put u marijansko svetište u Međugorju. Nas petnaestak hodočasnika od 12. do 15. listopada bili smo u međugorskom svetišću Kraljice Mira. Imali smo sadržajna četiri dana, kaže za Hrvatski glasnik zastupnica fočke Hrvatske samouprave Kristina Keresteši.

Krenuli smo 12. listopada u jedan sat noću, usput smo stali u Mostaru i pogledali Stari most, mnogi od nas još nisu ni bili u Bosni i Hercegovini, a kamoli u Mostaru ili Međugorju. Imali smo jedan sat za razgledanje grada, pojeli koji sladoled i mnogo se fotografirali. U Međugorje smo stigli oko 14 sati poslijepodne, smjestili smo se u Hotelu „Mercy“, gdje nas je već čekala gđa Iva-na Vasilj. Istog dana krenuli smo na Brdo ukazanja uz molitvu koju je predvodila Ruža Bunjevac, a nakon večere pošli smo zajedno na misu, veli Kristina.

Prvog dana boravka u Međugorju nakon doručka krenuli smo Opuzen u Hotel Villa Neretva, gdje smo sudjelovali na berbi mandarina i bili u fotosafiriju. Svatko si je mogao ubrati oko 3 kg mandarina. Doručkovali smo u hotelskoj gostionici, gdje nije izostala ni glazbena podloga što nas je posebice razgalilo.

Trećega dana putovanja skupina naših hodočasnika krenula je usponom na brdo Križevac uza zajedničku molitvu redom zastavljajući se kod postaja križnoga puta, čitajući i moleći se, a pomogli su nam u tome Ruža Bunjevac i Piroška Dudaš. Poslijepodne smo bili na izletu, pogledali tvrđavu Počitelj, a zatim se odmorili na slapu Kravice. Četvrtog dana svoga puta nakon doručka, teška srca oprostili smo se od međugorskog svetišta uputili se doma. Svi smo osjećali nešto posebno u srcu, svi smo bili zadovoljni, kaže Kristina, te dodaje da su na povratku kućama zastali u Sarajevu, popili čuveno Sarajevsko pivo te pojeli koji ćevap ili pizzu.

Krunicu su molili i na mađarskom i na hrvatskom jeziku, a kod dolaska pjevali međugorsku himnu „Došla sam Ti, Majko draga...“. Cijelim su putem imali prelijepo, sunčano vrijeme.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

MOJE RODNO MJESTO NEKAD I DANAS

Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ u povodu obilježavanja obljetnice naziva mjesta TÓTSZER-DAHELYA, čime je bilo naznačeno hrvatsko podrijetlo žitelja, objavila je natječaj za sve učenike hrvatskih škola da sudjeluju u natječaju „Moje rodno mjesto nekad i danas“.

Dobitnici nagrade

Cilj je natječaja bio da se mladi pozabave s poviješću svoje okolice, da istražuju kako su njihovi hrvatski predci živjeli, u kakvim uvjetima, što su jeli, kako su se zabavljali, školovali, oblačili i sl. Učenici su mogli sudjelovati pojedinačno i u skupinama s izradbom fotomontaže ili likovnog rada, možebitno kombinacijom obje tehnike. Na natječaj je pristiglo 78 radova iz pomurskih škola, odnosno iz Draškovca, što je ocijenio povjerenstvo zastupnika Hrvatske samouprave, s učiteljicama likovne umjetnosti. Pristigli su vrlo kreativni radovi, neki su oslikali dio sela prije 60 – 80 godina, školu, crkvu, uređenje kuće, usporedili hranu nekad i danas, kako su se oblačili ne-

kad kako danas, kako su izgledale zabave, a kako danas. Iz radova je uređena izložba u mjesnoj Osnovnoj školi „Katarina Zrinski“. Svi koji su izradili natječaj nagrađeni su manjim darom, a onima uspješnijim dodijeljene su nagrade na svečanosti u spomen Stipana Blažetina održanoj u okviru Pomurskih jesenskih književnih dana. Prema ocjenjivačkom sudu posebnu su nagradu zavrjedili ovi učenici: Benjamin Beck, Bettina Bakonyi, Žoka Horvat, Martin Kolar, Laura Maček, Tamara Kolar, Mira Prosenjak, Albert Novak, Fružina Tirasi, Lila Bičkei, Kira Hason, Georgina Doboš, Džesika Varadi, Šara Vajdai, Kira Karakai, Greta Marić, Tamara Kuzma, Ana Holender, Georgina Major, Laura Koša, Kristina Kőrösi, Boglarka Pustai, Kitti Bokronyi, Noemi Kukurušnjak, Boglarka Pokec-Kovač, Dora Novak, Izabela Oršoš, Maja Vargović, Korina Nikli i Marcel Pavlic, Antonija Balent i Novinarska radionica draškovečke osnovne škole. *beta*

Iz radova učenika

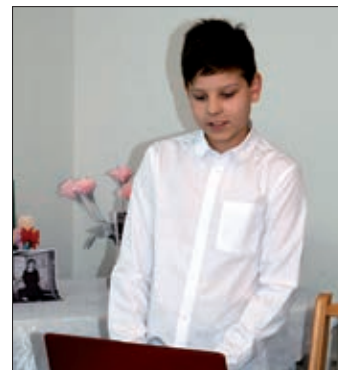
Đačka konferencija o povijesti pomurskih naselja

U organizaciji „Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“, 14. studenoga u Serdahelu je održana Đačka konferencija o povijesti pomurskih hrvatskih naselja. Mladi predavači iz Belezne, Fičehaza, Kerestura, Mlinaraca, Petribe, Pustare, Serdahela i Sumartona povelili su publiku kroza stoljeća pomurskih sela. Na konferenciji dr. László Vandor prisjećao dr. Edit Kerecsényi, etnografinje, autorice knjige „Povijest i materijalna kultura pomurskih Hrvata“ prigodom njezine 90. obljetnice rođenja.

Hrvatska Đačka konferencija održana je prvi put lani u Keresturu na tematiku Obitelji Zrinski. Po tom je uzoru organizirana konferencija i u okvirima Pomurskih jesenskih književnih dana. Ovaj put je ponuđen zadatak osnovnoškolcima. U povodu 320. obljetnice dobivanja današnjeg naziva mjesta Serdahela i Sumartona, tj. njihova proširka s prefiksom Tót (Tótszerdahely, Tótszentmárton) koji ukazuje na hrvatsko stanovništvo, tema je bila povijest pomurskih hrvatskih naselja. Uz tu se tematiku veže i 90. obljetnica rođenja dr. Edit Kerecsényi, koja je u sedamdesetim godinama sakupljala i istraživala u pomurskim mjestima i na temelju toga napisala povijest hrvatskih naselja. Kolika je vrijednost njezina rada, očit je u današnje vrijeme, ta stari ljudi koji su još tada govorili o životu iz prve polovice XX. stoljeća, danas su pokojni, a ljudi sve manje znaju o prošlim vremenima. Njezina je knjiga i danas putokaz za one koji se bave istraživanjem Pomurja, listaju je i nastavnici poradi priprema na sate narodopisa, a uoči konferenci-

Georgina Zadravec

Zetenj Župek

Kiti Bokronji i Noemi Kukuruznjak

je uzeli su je u ruke i osnovnoškolci. O životnom putu dr. Edit Kerecsényi govorio je na mađarskom jeziku dr. László Vandor, umirovljeni ravnatelj Muzeja Zalske županije. Etnografinja i muzeologinja ostavila je iza sebe mnoštvo vrijednih izložaba u raznim muzejima, među ostalima i u kaniškome Muzeju Györgya Thuryja. Ipak, možda najveći trud uložila je u istraživanje Hrvata koji su živjeli i žive uz rijeku Muru, te u sakupljanje motiva narodne nošnje raznih krajeva Zalske županije, kojima se i danas služe u mnogim ručnim radionicama.

„To je kraj, gdje je najljepše ime Štef, kraj gdje ječi hrvatska riječ. Blažen je za sve ovaj kraj. Najdraža riječ je ovdje KAJ“ – otvorio je konferenciju s Blažetinovim stihovima Blaž Bodiš, suradnik Hrvatskog zavoda „Stipan Blažetin“, a uz pjesmu su se čule i pomurske pučke popijevke u izvedbi tamburaša serdahelske Osnovne škole „Katarina Zrinski“.

– *Mi, pomurski Hrvati, živimo u naseljima s lijeve strane Mure. Identitet, tradicija, kultura koja je značila za naše ljude svakodnevni život, svakodnevne događaje, danas je to jedan moment povijesti koju ne smijemo zaboraviti, čime trebamo upoznati i naše mlade naraštaje.*

– rekla je u svom uvodnom govoru voditeljica Zavoda „Stipan Blažetin“ Zorica Prosenjak Matola. Konferencija nudi djeci da upoznaju prošlost svoga kraja i pomoću nje grade svoju nacionalnu samosvijest. Predavači su na hrvatskom jeziku predstavili povijest osam naselja od prvoga pismenog dokumenta do današnjih dana. Za određeno naselje bio je odgovoran učenik koji je upravo iz toga mjesta. Balint Tot i Renato Ribarić predstavili su Serdahel s lijepom modernom crkvom Presvetog Srca Isusova, okružnom osnovnom školom i Fedakovom kurijom, Kiti Bokronji i Noemi Kukuruznjak ponosne su na svoj Sumarton s prekrasnom crkvom svetog Martina, Kamanovim goricama i „Sumartonskim lepim dečkima“, Kristijan Sabo i Kristofer Hobor nisu zaboravili odakle je dobilo ime njihovo naselje Mlinarci, da je u njihovu selu bila mala džepna utvrda Zrinski i tvornica opeka. Marko Reves i Laura Koša govorili su o Pustari koja se prostire na brdašcu, u kojoj je mnoštvo sportskih terena, gdje se i oni rado igraju. Rihard Dara i Bence Čordaš predstavili su Petribu iako nisu iz toga mjesta (petripska djeca pohađaju bečehelsku školu, gdje nema nastave hrvatskoga jezika). Govorili su o tome da je i ondje nekoć djelovala hrvatska škola, danas je ta zgrada prilagođena za crkvu. Kludija Sajóvölgyi temeljito se pripremila iz povijesti sela Kerestura, spomenula je da je današnje naselje nastalo spajanjem dvaju sela, o značenju željeznice u njegovu životu, o modernoj osnovnoj školi, o Zrinskim kadetima i drugim zanimljivostima. O malom Fičehazu pokraj kanala Principališ govorila je Georgina Zadravec. To mjesto s mnogo zelenih površina raj je za djecu. Nažalost, škole nema u naselju, ali veliko igralište u sredini sela uvijek okuplja mlade, jednako i kafić u kojem se često organiziraju zabave i peče se odlična pizza. U Belezni možda samo nekoliko starijih ljudi govori hrvatski, ali jedan dječak sigurno, a to je Zetenj Župek, jer pohađa kerestursku osnovnu školu. Belezanac Zetenj dobar je poznavatelj povijesti Novoga Zrina, utvrde koja se nalazila blizu sela, ali nije zaboravio spomenuti ni prekrasnu crkvu u neogotičkome stilu. Na predavanjima mnogo toga spomenuto je o pomurskim naseljima, ali tema je toliko široka da je ostalo i za sljedeću konferenciju 2018. g. Na Đačkoj je konferenciji bio i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban i gosti sa Sveučilišta iz Zadra.

beta

Zahvalnica farniku Štefanu Dumoviću

Slavljenik u krugu čestitarov

Na svetoj maši na Martinju su zahvalili undanski vjernici farniku Štefanu Dumoviću za 43-ljetnu vjersku službu u Undi. On se je od 1974. ljeta skrbio za vjersko i duševno njegovanje vjernikov – najduži termin med dosadašnjimi dušobrižnici. Rado se je brinuo za manja društva, kade svakoga osobno pozna i zna ih bar triti, ujačati svojom peldodavnom strpljivošću. Kako velu, „od zipke do groba“ je pratio človičji žitak u ovom malom, zapadno-ugarskom selu. Dobre kontakte je izgradio s peljači i s društvu sela, koji su pak redovito sudjelovali pri vjerski susreti. Neumorno je dao popravljati, renovirati crikvene zgrade, nač je preskrbio i novčana podupiranja skupa sa Crikvenom stolicom. Kot u zadnjoj bazi hrvatstva na Undi, u crikvi je čuvao, hasnovao hrvatski jezik kroz molitve, jačke, prodike i u medjusobnom pominku. Od miseca augusta je nastao potpuno umirovljenik, ali u Hrvatskom Židanu kao „nastupnik“ će i nadalje služiti svoje vjernike. U ime undanske dice miništranti, u ime Crikvene stolice Feri Guzmić, a u ime Hrvatske samouprave Štefan Kolosar i Anamarija Haniš, a u ime sela pak načelnik Tamás Pintér su zahvalili umirovljenomu farniku Štefanu Dumoviću. Dobra je vist ča Hrvati neće ostati prez hrvatskih mašov na Undi. U budućem Štefan Dumović i dr. Ante Kolić će se brinuti za vjerske susrete na hrvatskom jeziku: svaku drugu nedilju i na kršćanske svetke va tajedni – med sobom rasporedjeno – će služiti maše.

Svetu mašu uz umirovljenoga farnika Štefana Dumovića celebrirali su još Pál Kovács, novi duhovnik undanske fare, i Richárd Gaál, grčkokatolički početnik. Muzički su oblikovali slavlje tamburaši „Veselih Gradišćancev“, pod peljanjem Djurdjice Balog. Na orgula je igrao kantor Balaž Orban. „Neka vam Bog nagradi vaše trude, neka vam da još mnoga lipa ljeta u zdravlju i miru“, rekao je Feri Guzmić na kraju maše zahvalnice, ča i mi, svi vjerniki, od srca željimo.

Marija Fülöp Huljev

SAMBOTEL

Društvo sambotelskih Hrvatov i Hrvatska samouprava Sambotela Vas poziva na tradicionalni sastanak umirovljenih Hrvatov, 25. novembra, u subotu, početo od 15 uri u sambotelsko sjedišće Hrvatske samouprave (Ulica Mari Jászai 4).

Plajgorski novembarški svetki

Kako nas je informirao načelnik Plajgora, Vincija Hergovića, na Sesvete po maši su našgali oganj u mjesnom cimitoru za pokojne i spomenuli su se i od onih ki već nigdor nimaju u žitku, ali su bili zakapani u njegovom malom selu. Za molitvom je mjesni farnik Štefan Dumović blagoslovio obnovljenu mrtvačnicu, ka je bila jur deset ljet dugo želja Plajgorcev. Zatim su se svi skupa još jednoč pomolili za sve Plajgorce ki su jur na pokoju. Na Martinje, 10. novembra, u petak, domaćini su po tradiciji ponovo primili u svojem selu i crikvi sv. Martina

male i velike hodočasnike iz Hrvatskoga Židana ki su došli s laternami u Plajgor, kade su u 18 uri pogledali predstavu školarov iz Celldömölka. Kazališće lutkov predstavilo je kusić o žitku sv. Martina, ki se je narodio u Sambotelu. *Tiho*

MOHAČ

U tome gradu više od dvadeset godina, točnije dvadeset i drugu godinu, Zaklada „Za buduću hrvatsku (šokačku) inteligenciju“ pomaže učenike na srednjim i visokim školama te studente na fakultetima koji su nakon završetka školovanja voljni raditi na prosvjetnom i kulturnom uzdizanju domaćega hrvatskog stanovništva i čuvati njegovu samobitnost. Tu je zamisao imao i Matija Kovačić, pokretač ove hrvatske zaklade u Mohaču. Početkom studenoga zasjedao je kuratorij Zaklade, kazala je za Hrvatski glasnik predsjednica kuratorija dr. Marija Prakatur. Zaklada je raspisala ovogodišnji natječaj za dodjelu jednokratnih stipendija učenicima i studentima hrvatskog podrijetla. Natječaj je otvoren do 1. prosinca, a objavljen je u mohačkom listu Informayeru. Dodjela stipendija, primjereno praksi prethodnih godina, bit će prije Božića u Muzeju „Dorottya Kanizsay“.

U spomen

Marko Dekić Bodoljaš (1937. – 2017.)

Nakon kratke i teške bolesti, 20. studenoga 2017. godine u osamdesetj godini života preminuo je umirovljeni novinar Hrvatskoga glasnika, hrvatski pjesnik, pisac, prevoditelj Marko Dekić Bodoljaš.

Marko Dekić Bodoljaš rođen je 22. rujna 1937. godine u hrvatskome naselju Santovu. Osnovnu je školu završio u rodnome selu, maturirao u budimpeštanskoj Hrvatskosrpskoj učiteljskoj školi i odmah se uključio u kulturno-prosvjetni rad hrvatske manjine u Mađarskoj. Prvo je kao učitelj radio u gradišćansko-hrvatskom naselju Hrvatskoj Kemlji, potom se 1959. godine zaposlio u Demokratskom savezu Južnih Slavena u Mađarskoj. Dva desetljeća radio je kao viši referent za kulturna pitanja. Od 1979. godine počeo je raditi kao novinar u uredništvu Narodnih novina, a nakon osnutka Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, postao je zamjenikom glavnog urednika. Već u ranoj mladosti počeo se zanimati za književnost. Prve su mu pjesme ugledale svjetlo dana u Narodnim novinama i Narodnome kalendaru. Marko Dekić Bodoljaš ušao je s velikim brojem pjesama u prvu antologiju pjesništva hrvatske i srpske manjine u Mađarskoj, tiskane 1969. godine, naslova „U kolo“. Dekićeva prva samostalna zbirka pjesama objavljena je 1979. godine, „Duga nad zavičajem“. Potom su slijedile zbirke: „Sunčana polja“ (1980.), „Tišine i ljubavi“ (1986.), „Stopama djetinjstva“ (1989.), „S bačvanske ravnice“ (1997.), „Mirisi vrbika“ (2001.), „Pruži ruku“ (2001.) i „Moja je pjesma šarena“ (2017.).

Počivao u miru Božjem.

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA

Svečanost predaje maturálnih vrpca u budimpeštanskoj Hrvatskoj gimnaziji bit će u petak, 24. studenoga 2017., s početkom u 17 sati, u predvorju škole. Maturalnu će vrpcu primiti gimnazijalci: Reka Aranyi, Benjámín Bőd, Fruzsina Czine, Szonja Cservenyi, Lea Dulic, Attila Füri, Milica Gagović, Dušan Grković, Klaudia Hegybíró, Anna Heuschmidt, Žolt Karlović, Alex Kazi, Virág Kepes, Dániel Kohári, Klaudia Lőre, Ivan Momirov, Dorka Paradi, Levente Péntek, Žolt Prager, Majra Prekajski, Magdolna Szász i Klaudia Varga, te razrednice Anamarija Bauer Demcsák i Marija Šajnović. Za svečani su program odgovorni polaznici 11. razreda, na čelu s razrednikom Žoltom Ternakom.

Roditeljska zajednica budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića (XIV., Kántorné sétány 1 – 3) priređuje dobrotvorni bal, u nadi da će to postati tradicijom, koji će se održati na Sv. Katu, u subotu, 25. studenoga 2017., s početkom u 19 sati. Predviđen je folklorni program, tombola s bogatim nagradama, večera (švedski stol) i dobra glazba Mura sastava. Pokroviteljska je ulaznica 4000, a za roditelje 2500 Ft. Ulaznice se mogu nabaviti kod roditelja pojedinih aktiva: Livia Sója-Nagy, dr. Szilvia Zih, Milena Vuk, Erika Gyovai. Kontakt: +36 1 220 9381. Organizatori svakoga rado očekuju!

SERDAHEL

Hrvatska državna samouprava, na poticaj načelnika hrvatskih naselja u Mađarskoj, 25. studenoga u Hrvatskome kulturno-prosvjetnom zavodu „Stipan Blažetin“ u 11 sati organizira Susret načelnika hrvatskih naselja iz Mađarske, poradi uspostavljanja veze i suradnje. Prema izvješću Ivana Gugana, predsjednika Hrvatske državne samouprave, na Susretu će se razgovarati o odnosima seoskih i hrvatskih samouprava, o mogućnostima prekogranične suradnje te o narodnosnom odgoju i obrazovanju. Prema prijavljivanjima načelnika, očekuju se predstavnici iz svih hrvatskih regija.

KATOLJ

Hrvatska samouprava toga sela povodom Svete Kate, zaštitnice katolijske crkve i sela, priređuje svečanost i druženje, 25. studenoga, s početkom u 15 sati, kada je postavljanje spomen-ploče na zgradu nekadašnjeg vrtića, i to u čast bivše odgojiteljice Marije Ostrogonac Kolar. Potom je otvaranje izložbe u Zavičajnoj kući (nekadašnji vrtić).

U 16 je sati svečana misa na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi koju predvodi mohački župnik Ladislav Bačmai. Istoga dana Hrvatska samouprava Baranjske županije, u suorganizaciji s katolijskom Hrvatskom samoupravom, s početkom u 17 sati održava svoju sjednicu koja je ujedno i javno saslušanje Hrvatske samouprave Baranjske županije. U 18 sati u domu kulture počinje folklorni program uz nastup pečuskog KUD-a Baranja, zatim je zajednička večera i druženje, a od 21 sat bal uz mohački Orkestar Poklade, kaže predsjednica mjesne Hrvatske samouprave Ružica Ivanković.

Priredbu podupiru: Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, Hrvatska samouprava Baranjske županije i Pečuška biskupija.